

пентрѣ

МШТЕ, ШМЪ ШІ ЛІТЕРАТУРЪ.

№. 9.

Luni, 25. Februarie

1846.

Ф Ъ Г Ъ Р А Ш Ъ Л.

(Джкееере.)

Нѣ въ сѣнт даторѣ дитрѣ нѣмѣ а'мѣ
 компрова негареа, пѣлѣ кѣнд Двоастрѣ
 п'адѣ демѣстрат дѣшѣвѣ кѣ дестѣле аргѣ-
 менте історіче, кѣ ачеа фавѣлоасѣ стрѣ-
 мѣтаре а ромѣнѣлор дѣн пѣдѣнѣл пѣмѣнт
 ал Фѣгѣрашѣлѣ шѣ мѣдѣреа лор де ако-
 ло престе тоатѣ Цара ромѣнеасѣ с'ар фѣ
 дѣтѣмплат дѣн адеѣвр. Пѣлѣ атѣнчѣ тот
 че въ копчед есте, кѣ еміграціѣ шѣ імпѣ-
 граціѣ парціале (fluxus et refluxus) де ачест
 попор ромѣнеск с'аѣ фѣкѣт маѣ де мѣлте
 орѣ дѣн зѣлеле „Негрѣлор“ шѣ а „Басара-
 бѣлор“ ба шѣ дѣн веакѣрѣле маѣ вѣѣ пѣлѣ
 ла Тѣдор, де кѣте орѣ адѣкѣ інкѣрсѣле
 варварѣлор іаѣ сіліт а се ретраде, не маѣ
 пѣтѣнд аѣ спрѣжѣні кѣ пѣтѣрѣле лор, венѣа
 ла мѣндѣ шѣ песте мѣндѣ, апоѣ потолѣн-
 дѣсе рѣл іар се ре'пторчеа ла вѣнекѣ-
 вѣпѣтателе кѣмпнѣ, не каре акѣт ле дѣѣ
 преѣвѣ маѣ рѣѣ декѣт атѣнчѣ. Нѣ фѣчеа
 ромѣннѣ ачеаста пѣтрадѣ де о патѣрѣ ва-
 гавѣндѣ кѣт плаче влор стрѣнѣ а кѣртѣ,
 чѣ токѣа ка шѣ алте попоарѣ, каре ла
 тѣмпѣрѣ де нѣпасте се фолосѣа префѣреѣе
 де мѣндѣ патрѣеѣ лор.

Асеменеа тѣмпѣрѣ де нѣпасте ера не

ла а. 1215—1235, дѣн каре тѣмпѣрѣ Andreiș
 II. реѣеле Ѣгарѣеѣ не мѣгѣ че дѣне не-
 вастѣ стрѣнѣ дѣн Карѣнтѣа, дѣмплѣ шѣ Ѣн-
 гарѣа шѣ Трансѣлѣванѣа де стрѣнѣ не карѣ
 дѣ дѣкѣрѣа кѣ фелѣтрѣ де прѣвѣленѣтрѣ пѣ-
 нѣ ла атѣта, дѣкѣт вапѣл Банк графѣл
 де Біхар де таре пѣказ асѣпра стрѣнѣ-
 лор вѣчѣсе шѣ не реѣѣна шѣ тоатѣ дара
 се аола дѣн неспѣсѣ дѣверѣнѣвѣаре; — іар
 не ла а. 1290 кѣнд де о парте Ѣгарѣа
 дѣпѣ вѣдѣреа реѣелѣ Ладѣслаѣ Кѣманѣл
 се аола дѣн апарѣхе кѣмплѣтѣ нефѣнд сіѣгр
 нѣмѣ, де алтѣ парте оарѣеле варваре,
 каре се дѣкѣвасерѣ не кѣмпнѣле молдавѣ-
 ромѣне сѣѣрѣтѣндѣсе вѣеле не алтеле
 пѣрѣсѣрѣ ачеле патрѣ, — ромѣннѣ сімѣдѣа
 неашѣрата требѣндѣ де а се ре'пторче ла
 пропрѣетѣдѣме лор. Ромѣннѣ карѣ с'аѣ фост
 ретрас ла чѣлалдѣ мѣкѣиторѣ не дара Ол-
 тѣлѣ, треѣтрѣ кѣ атѣт маѣ вѣкѣрошѣ ла
 чѣлалдѣ аѣ лор копѣаціѣналѣ рѣманнѣ маѣ
 вѣртѣс пѣнтре мѣндѣ, кѣ кѣт преѣкѣт сіп-
 гѣр Енгел креде*) аѣчѣ дѣн Трансѣлѣванѣа
 нѣчѣ колѣнѣціѣ венетѣчѣ касѣ, нѣчѣ епѣскопѣл
 католѣк, нѣчѣ алдѣ нѣвѣ пѣтѣ vedé кѣ окѣ
 вѣнѣ. Атѣта нѣмаѣ, кѣ Енгел зѣче аѣреа,
 кѣ ачѣеѣ ромѣннѣ ешѣдѣ дѣкѣ ар фѣ фост

*) Geschichte der Walachei с. 147.

venetică din Tracia și Dsmnezei mai știe de unde adăși ca sclavi. Ап адевр е шірае, кѣм D. Енгел ші алціи кѣ Длѣи поате колониза Трансилванія, тот Бѣпатѣл, тот Сѣтмарѣл ші Маратѣрѣшѣл, тоатѣ Молдавіа ші Цара ромѣнеаскѣ кѣ попор де відѣ италианѣ, дѣсѣ — adăc din Tracia. Оаре ап Трачіа (Рѣмілі) че ва фі маі рѣмас? Ші кѣчї нѣ се афлѣ астѣзі ап Трачіа зрѣтѣ де ромѣні? Ші кѣм дѣпѣратѣл греко-роман пѣтѣ сѣфері, ка токма де лѣпѣгѣ тѣрїи Бізанцѣлѣ сѣ скоатѣ дѣшманїи варварї не тоці лѣкѣиторїи ачелеї дѣрї? Кѣте контрадїчерї асѣпра зпѣї сїпѣр дат історїк! Дар аѣ дѣс варварїи кѣтева мїи хѣдїндѣ де коло пѣлѣ коло? Дїн каре попор вітеаз н'аѣ ажѣнс ап ачеле веакѣрї мїи де іпші ап склавїе? Дїн тóте: хѣпї, магіарї, кѣманї, монголї, тѣтарї, тѣрчі ш. а. ш. а. тот че нѣ тѣїа, дѣчеа кѣ сїне.

Дечї пої дѣкеїем, кѣ прекѣм Трансилванїа тоатѣ, Бѣпатѣл дѣтрег ші пѣрділе Біхарѣлѣ аѣ фост некѣрмат лѣкѣїте де ромѣні не карїи ші магіарїи ла венїреа лор ап веакѣл ал 9-леа іаѣ афлат ап ачеле дѣрї ші с'аѣ вѣтѣт кѣ еї, *) аша ші Фѣгѣрашѣл ші Цара ромѣнеаскѣ ші Молдова фѣсесерѣ пѣрѣреа імпопѣлате тот де ромѣні, дѣсѣ че ́ дрепт попѣладїа ера сѣпдїре, дѣкѣт, прекѣм зрѣма арѣтѣ, нѣ се пѣтѣ концентра маї тѣлді ла зп лок ші — тревѣїрѣ сѣ пѣардѣ тѣлт. Чїтатѣл дела 1337 ап Енгел ші алціи „dux novae plantationis Fogaras“ нѣ хотѣреѣе маї нїмїк, пѣнтрѣ-кѣ нѣ аратѣ кѣт дїнѣт, саѣ кѣте сате тревѣе а се дѣделеѣе сѣпт nova plantatione.

Пѣнтрѣ ал 14-леа веак авем дїн партепел лакѣне марї ап історїа Фѣгѣрашѣлѣ, каре тревѣе а се дѣпѣлеа. —

Ап ал 15-леа пе ла 1472 не поменїм кѣ сасїи аѣ кѣдїгат дела реѣеле Матїас о дїпломѣ де донадїе асѣпра пѣтѣлѣлѣ Фѣгѣраш, дар дѣптродѣчереа лор іѣрїдїкѣ ап ачелаш нѣ се афлѣ сѣ се фїе фѣкѣт. Де ачі віне, кѣ зпї дїн сасї пѣлѣ астѣзі фак вѣкѣрошї зп фелїс де претенсіе асѣпра Фѣгѣрашѣлѣ.

Ап веакѣл ал 16-леа прїндѣл Трансилванїеї Іоан Заролюа дѣрѣї дїнѣтѣл Фѣгѣрашѣлѣ ла палатїнѣл Дѣпгарїеї Тома Надаждї. Дела ачеста дѣ добѣндї сорѣса Ана, апої кѣмпатѣ-сѣѣ Стефан Маїлат (мї се паре кѣ де відѣ Фѣгѣрѣшан). Не ачест Стефан Маїлат дїета сѣпт Іоан Заролїа дѣ декларасе де ревел кѣчї дїнѣ кѣ пѣнцїи, іар ла а. 1540 тѣрчїи пѣпѣтѣнд спарѣе фортѣреадѣ дѣ апѣкарѣ кѣ вікленїе ші дѣ дѣсерѣ ап ровїе не тоатѣ віадѣ. Гаврїїл Маїлат фїїл лѣї Стефан дѣ вѣндѣ не треї сѣте мїи фїорїні зпгѣреѣї; іар прїндѣл Сїдїсѣтѣнд дѣ dede лѣї Кашпар Бекеш; ачеста дѣсѣ осѣндїт ка ревел дѣшї пѣрдѣ пропрїетѣдїле сале. Кѣ ачеста Фѣгѣрашѣл ші тот дїнѣтѣл кѣзѣ ла прїндѣл Стефан Баторї, каре дѣпѣ че се фѣкѣ реѣе ал Полонїеї дѣ лѣсѣ фрателѣї сѣѣ Балтасар, каре ла а. 1595 фѣ тѣїат пѣвіноват.

Де ачі дѣколо зрѣмарѣ тїмпѣрї греле пѣнтрѣ Трансилванїа дѣтреагѣ, тїмпѣрїе Баторѣдїлор, а лѣї Міхаїлѣ вітеазѣл, а лѣї Баста ш. а.; Фѣгѣрашѣл дѣкѣ терѣеа дїн тѣлѣ ап тѣлѣ, пѣлѣ ла прїндѣл Гаврїїл Бетлен, кѣнд ачелаш devenї ка зестре ла Катарїна де Бранденѣзѣр ап прѣд

*) Anonimus etc. etc

de 100 mii fiorini. Mai tьrziь Фьгьрашл ажънсе проприетате а принцълѣ Георгие Ракоци I., апои кьзъ ла Ана Борнемиса певаста принцълѣ Михаил Апафи I. Ана дла dede тинърълѣ Ана II., дела каре кьнд се лъпъдъ ши де принципат венѣ ла Леополд I. дмпьратъла romanilor ши ла зрмашѣ лѣ дла domnia Трансилваніеѣ. Астфелѣз Фьгьрашл се фькъ проприетате а фѣшкълѣ. Maria Тересия ла а. 1764 din о парте фькъ милитарѣ, ши пе чееалатъ о dede нациеѣ съсеци jure inscriptio пе 99 ани пептръ сьмъ de 200 mii fiorini. (Datele din зрмъ сьнт скоасе дьпъ манъскриптъла дла въцатълѣ Венкь.)

Се креле къ фортъреада Фьгьрашлѣ с'ар фѣ zidit mai зптеѣ пе ла а. 1299 кь скоп де а апъра марцинеле; ноѣ дпсъ авем причинъ а пе длоѣ де ачест дат, кьм ши де ачеа анекдотъ, кареа спъне къ Фьгьрашл ш'ар траце пьмѣреа дела ворвеле магаре fa garas = грошицъ де лемп. Се спъне адикъ, кьткъ ла zidirea четъдеѣ лъкрьторѣѣ лза платъ дла ванѣ де лемп. де vnde аъ рьмас пьмеле фортъредеѣ. Дар ноѣ възъръм mai сьс, къ пьмеле Фьгрос е мьлт mai антѣк, prin зрмаре ниѣ е магар; аша дар ши анектога мерце дла фьм ба мьлте алтеле де ачесте анектоде ши лепенде. Апои „гръш“ прекът щим есте вьвьнт орицинал тьрческ ши дпсеампъ тот зп фелѣз де монетъ, iar тьрчиѣ щим къ с'аъ арьтат mai тьрзиь пе ла ноѣ, ши щим кьнд пеаъ дпвъдат а ле пьмъра ванѣ ши дла лимба лор. — Фортъреада Фьгьрашлѣ де ши мьлт скѣмватъ prin репарацѣѣ е vrednikъ де висѣтат пе din лъзптръ.

Фьгьрашл аъ fost odinioarъ ши ливер варонат ка ши Кюваръла, Дева ши

Гьрдиъл ши ка епископъла католик. Domniѣ пьмидѣ варонѣ дьпъ фортъределе ачестеа пь ста ниѣ сьнт аскьлтареа воѣводълѣ Трансилваніеѣ ниѣ сьнт а алтор дерегьторѣ кардиналѣ, чи пьмаѣ сьнт протекция рецелѣ. Еѣ аве ѣрѣдикцие mai ка рецеаскъ дла цинътърѣле лор; аве стеагъла (stindartъла) лор сьнт каре дши комънда оставѣ ла рьсвоѣз. — Дар варонатърѣле ливере аъ апс. Дпкъ ла а. 1561 се дпчеркъ дпсаш dieta але кьлка привилециърѣле ши а дндатора ши пе сьпзшиѣ лор ла пьрта-реа знеѣ пьрци din амаръле сарчинѣ че зьчеа аспра дптредеѣ патрѣѣ. Ла 1607 ши 1609 dieta декларъ, къ принцъла п'аре а mai депъми варонѣ ливерѣ; кь тоате ачестеа варонатъла Фьгьрашлѣ mai цинъ пе зп тимп, кьчи ачеста ера проприетатеа принцеселор. Дла зилеле лѣ Михаил Апафи повѣлимеа Фьгьрашлѣ аве дпсърчинаре а еши спре дптимпнареа принцълѣ кьнд венѣа дпкоаче ши ла плекареа са ал петрече. Дьпъ че Фьгьрашл пердъ пе аѣ сьѣ пьтерниѣи domniѣ ши проприетарѣ цинътъла ажънсе сьнт команда кьпитанълѣ фортъредеѣ; де ачи есте, къ окьрмьиторѣла примарѣз ал Фьгьрашлѣ поартъ тѣтла де кьпитан примарѣз пьпъ дла zioa де астъзѣ.

Мѣар фѣ дндетъпъ а кьвънта чева ши деспре стареа кьлтъреѣ лъкьиторѣлор din пьмъптъла Фьгьрашлѣ, дар дми е театъ, къ м'ар дьче преа департе, кьчи аш фѣ сѣлит а тьѣа дла специалѣтъци каре сьнт неплъкьте ла мьлци. Атъта тотъш пьмъ почѣз контеѣ де а пь обсерва, къ пь щѣѣ дела че фаталитате vine, кьткъ дла Трансилванѣа токма цинътърѣле лъкьѣте mai мьлт де ромъни сьнт mai таре липсѣте де шкьле. Аша дла districtъла Фьгьрашлѣ пептръ

*)

64 локърї лѣквите пѣ есте пічі о шкоалѣ тѣкар цїмпасїалѣ, пічі пентрѣ ромѣні, дар пічі пентрѣ врези алт попор; аша дн комїтатѣл Хѣнедоареї (цара Хаѣгѣлѣї) днїнс пе 77 мїлѣрї пѣтрате, маї mare декѣт тоате алтеле цїпѣтѣрї*) шї лѣквіт маї тот де ромѣні афарѣ де школѣцеле мїлітаре пѣ е пічі тѣкар о портѣ де Доамнѣ ажѣтѣ; аша дн дїстрїктѣл Кїоарѣлѣї лѣквіт пѣмаї де ромѣні домпеще днѣперекѣл шї ѣтѣра морѣї. Че съ зі-чем де ромѣнії Zarандѣлѣї, кѣм шї де кѣмпїа Арѣалѣлѣї, пе вnde шї шкоалеле сътедї сѣнт рарїтѣдї! Сате днѣреї саѣ маї днѣреї саѣ пе жѣтѣтате лѣквите дн цїпѣтѣрїле пѣмїте де немешї ромѣні а-фарѣ де попѣ авїа маї аѣ вѣл саѣ дої іпшї вѣпоскѣторї де карте ромѣнеаскѣ; де ачі вїне, кѣ ла адѣпѣрїле цїпѣтале (мар-кале) аша пѣмїдїї кортесї повїлі мерг кѣ сѣтеле пѣ спре а се сѣѣтѣї, чї спре а сѣрвї де вѣелте алтора шї спре а фаче вѣдїї шї простїтѣдїї.

Мѣлт тѣ доаре де ачеї оаменї, пѣскѣдї ка — дн пѣтереа прївілеїїрїлор че аѣ — съ фїе апѣрѣторї аї патріеї, іар пѣ де вѣжокѣрѣ дн опїніа пѣвлїкѣ. Шїм пої, кѣ орѣл пѣ е де вїпѣ дакѣ с'аѣ пѣскѣт орѣ; дар оаре п'аѣ сосїт тїмпѣл днѣтрѣ каре о шкоалѣ, о інстїтѣдїе крещїнѣ, пре-одї мѣлт маї прокопсїдї сѣ ле разѣ солзїї де пе лѣмїна окїлор? Днѣс дестѣл. —

Г. Барїц.

DIN ITINERARŢA D. БОЛІАК.

Кѣрїерѣл ромѣнѣск дела Nr. 85 а. тр. днченѣ а пѣвлїка днѣтрѣн шїр маї лѣнг дар прекѣрмат вѣкѣдї дн ітїнерарѣл Длѣї Болїак фѣкѣт аколо дн патріа са. Ної днѣре алтеле пе ам днсемнат маї кѣ осевїре вртѣторїїл пасаѣїѣ дела 92:

Кѣм се днѣтѣмплѣ ка пѣрѣїле мѣп-дїлор съ фїе маї попѣлате декѣт але кѣмп-пѣлѣї? — Пентрѣ че мѣптепїї сѣнт маї днѣврѣкадї шї трѣїеск маї вїне декѣт кѣмп-пенїї? Сѣнт маї родїторї мѣпдїї декѣт кѣтпѣл? Сѣнт маї мѣпчїторї мѣптепїї де-кѣт кѣтпѣнїї? — Чївїлісаѣїа шї есапда мерг трептат дн Дѣлѣре шї пѣлѣ дн мѣпте, днкѣт дака с'ар пѣне днѣтрѣ тѣте алѣтѣреа мѣптеаѣлѣ кѣ мѣрѣїнашѣл, ар фї оаре-кѣт отѣл сочїетѣдїї кѣ сѣлѣвате-кѣл. — Мѣрѣїнашѣл — де шї мѣпчеѣе маї мѣлт, де шї продѣкѣтѣл лѣї есте маї сїгѣр — п'аре касѣ: трѣїеѣе дн пѣтѣпѣт саѣ днѣтр'о кочїоавѣ дїафанѣ де гард; есте дескѣлд, трепѣерос шї копїїї лѣї деспоїедїї; се дндоапѣ пѣмаї кѣ мѣтѣлїгѣ шї се дн-кѣлѣѣе кѣ тор дн лок де лемне. — Мѣптеаѣл маї лемеш ла чеѣа че се зіче мѣпкѣ, гонїнд о сѣпѣтѣмѣлѣ о жївїнѣ саѣ кѣ перѣпнд о зі ка съ прїпѣлѣ вѣ пеще, пічі одатѣ сїгѣр дака а сѣ продѣкѣт мѣка лѣї — аре касѣ 'палѣ де зїд днѣвѣлїтѣ кѣ шїндрїлѣ; есте кѣрат, днѣврѣкат шї днкѣлѣдат вїне шї мѣпѣпкѣ тотѣѣвѣна фер-тѣрѣ шї де челе маї мѣлте орї пѣїне. — Дака днѣре цѣранїї мѣрѣїнашї ар шї карте ла дѣбѣ сѣте вѣл, днѣре цѣранїї мѣптепїї ва шї ла дѣбѣчї вѣл. — Мѣптеаѣл есте маї оспїталиар, маї індѣстриар, маї превѣ-зѣтор шї маї спекѣлант декѣт мѣрѣїна-

*) Сїгѣр аша пѣмїга „Валеа Хаѣгѣлѣї“ кѣ-прїнде 33 1/4 мїлѣрї пѣтр. (Дѣпѣ Lebrecht).

пъл; — ар зиче чінева къ пѣтаі невоіа чівілісеазъ, къчі локъріле де тѣнте сѣнт фоарте днграте ші родіріле фоарте капрічіоасе; саѣ къ вечіпѣтатеа къ сѣлвате-чіі сѣлвѣтѣчiazъ, къчі Търчіа есте дн а девър сѣлватекъ. — Мѣнтеле есте къ тѣлт маі поетік декът къмпѣл дн жокѣрі, ові-чеіѣрі, традиціі ші леценде; пѣ е нічі зп вѣрѣ, нічі о вале, пе каре съ пѣ се діе о традиціе де о ориціне історікъ, саѣ ре-флетатъ оаре-към дінтръп фепомен ал патѣреі. Прінціі ші сѣінціі аѣ авѣт маі тоді къте о днтѣмпларе пе тѣпці. Пе кътаре колд а тѣрїт Негрѣ-Водъ къ калѣл, — коло а кълкат Ана Доамна, — маі дінколо жѣдека пе сказне де пеатрѣ кътаре домн къ доамна лѣі віновациі чеї да де рѣпъ; пе кътаре колд проповедѣіа къ-таре сѣѣнт, ші дн кътаре пецдерѣ локѣіа челалалт. — Ачі о лѣптъ де смеі а къл-кат о пѣдѣре де вразі векі ка пѣтѣнтѣл; — ачі жоакъ шоіманеле, — коло флѣверѣ іоргованіі ші дінколо пѣзек шеіканіі ші воівозіі. — Датѣл къ вовіі, — датѣл къ вѣрділе, — четітѣл пе палтѣ, пе фрѣпте, пе фісіопоміе, пе стеле, пе варгѣ, де ко-пачіѣ, — тѣлтѣчіреа віселор, — гіокѣл, — а днкіде пе агіѣцъ ші неспірідѣш дн стіклѣ, — а фаче мінѣні къ дѣхѣріле къ-рате ші пекѣрате, — а се дреѣе днпро-тіва глонѣлѣі, днпротіва фермечелор, — а пѣне къцітѣл къіва саѣ а'л адѣче петре-стіе, — а фаче де вѣрѣт саѣ де драгосте, — а гѣсі пеатра нестіматъ ші еарѣа фіа-релор, — а ші афла консоартеа саѣ кон-соартеле дн оглїндъ дн поаптеа де апѣл поѣ, — а'л віса прїп пѣтереа вѣсвіокѣлѣі дн пѣтѣтѣѣл поніі пѣс ла къпѣтѣіѣ, — дескідереа черѣлѣі дн поаптеа Бовотеzeі,

— стафіі, іесте, жоітѣрїѣе, тордіі прїко-лічі, стрїгоі, — днсѣршїт девїпаціа, ма-ціа, кабала, фїіпѣеле містерїоасе, ферме-къторїа, демополоціа, алхіміа, тоате щїп-целе окѣлте, — фїіче але варѣаріеі ші ігноранціеі, — вѣнтѣіеск деара поастрѣ дн ѣеперал ші се сїмт маі десволтате дн пѣрділе тѣпцілор. — Дн ітіперар вом десволта тоате ачестеа.

Дака ва консідера чінева пѣвѣліріле челе десе але варѣарїлор де песте Дѣпѣре аѣспра къмпѣлѣі, салахорїіле ші рѣсвоаеле челе тѣлте, монотонїа фепоменелор патѣреі ші а артїколїлор де кълїѣват, дн-леспіреа ші днкредїнѣареа а проѣвче пеа-пѣрата хрѣпъ фѣрѣ а тѣпчі ші пепѣсареа пептрѣ зп тѣіне ші зп прїсос де каре пѣ а фост нічі одатъ сїгѣр — поате афла пеп-трѣ че тѣнтеле есте маі попѣлат, маі поетік ші маі чівілісѣт декът къмпѣл по-стрѣ. — Традиціїле історїче але марцініі сѣнт преа векі ка съ і се маі фї пѣтѣт транспїте прїп ѣепераціі, ші непорочїріле еї модерне пѣї аѣ маі дат пас съ поетї-сеze аѣспра ретасѣрїлор стрѣѣне. — Чел маі мік лѣкс, чеа маі мікѣ есандѣ, чеа маі мікѣ комодїтате дн каса тѣрцінашѣ-лѣі ар фї атрас пе тѣрк дн газдѣ ла дѣп-сѣл; — Натїла тѣптеанѣлѣі а фост тот-деаѣна пѣтаі чїокоїѣл, — а тѣрцінашѣлѣі чїокоїѣл ші тѣркѣл. — Мѣрцінашїі сѣнт маі дндѣрѣтнічі ші маі сѣлѣѣпоці декът тѣптенїі. Патїма ѣепералѣ дн деара нѣ-стрѣ — вѣтѣѣра — есте де о потрїѣѣ ші днтре кътценї ка ші днтре тѣптенї; пѣтем зиче днсъ, къ чеі д'ѣптѣіѣ сѣнт даці маі къ сеатѣ ла ракіѣ ші чеїлалді ла віп. Ротѣочеле дн ѣеперал сѣнт маі тѣлт фрѣ-моасе, — сѣнт преа пѣціне вѣлане ші че-

ле маї тълте smeade; — окїи лор — де
орї че колоаре — сѣнт totdeauna vine
тѣицї, дескришї тълт шї виої. — Мѣнте-
пеле сѣнт маї албе шї маї рѣмене, дар аѣ
трѣсѣрї маї гроасе, кѣмпенеле сѣнт маї
оакеше, маї палиде, дар сѣнт маї vine фѣ-
кѣте шї аѣ трѣсѣрї маї деликате. — Дн
лимѣъ, дн обїчеїрї шї дн костѣмѣрї кѣ
кѣт те апропїи маї тълт де марѣне се
сїмте тѣрчїстѣл; кѣ кѣт те апропїи де
мѣнте се сїмте злгѣрїстѣл. — Аста е
соарта тѣтѣлор пеатѣрїлор челор мїчї шї
де аместекѣтѣрѣ. — Се инфлїндеазѣ фѣ-
рѣ съ инфлїндезе шї имїтѣ фѣрѣ съ се
имїте*); — тѣрїечїи мѣntenчїи шї фесѣл
мѣрѣинашѣлї сѣнт фоарте зрѣдї шї нѣ
се акоардѣ нїчї декѣм кѣ костѣмѣл наѣю-
нал. — Дакѣ пѣа маї рѣмас чева дїн ко-
стѣмѣл roman се vede ла кѣмпенї; дакѣ
пѣа маї рѣмас чева дїн костѣмѣл дак се
vede ла мѣntenї, — сарїка шї маї вѣртос
кѣчїзла фрїѣианѣ а цѣдѣианѣлї дїн мѣнте
сѣнт фѣрѣ контестадїе даче: колоана лѣї
Траїан о мѣртѣрїсеѣе. — Пентрѣ че ар-
тїдїї че аѣ злгѣрѣвїт костѣмеле ротѣне
perd дїн vedere токмаї чева че есте маї
їnterесант дн костѣмеле поастрѣ? Zegїа
кѣмпенѣлї нѣ ам възѣт'о злгѣрѣвїтѣ нї-
кѣрї, шї сарїка шї кѣчїзла чеа лѣнѣ шї
ресѣрѣнтѣ а мѣntenѣлї пѣмаї дн D. Бѣ-
кет; дар шї ачеста нѣшї а алес токмаї

*) Ne ѣndoim; нѣ totdeauna, чї знеорї наѣїї
маї нїчї авѣрѣ инфлїндѣ mare асѣпра алтор
марї. Инфлїнда нѣ атѣрпѣ дела нѣтеросї-
тате, чї дела алт чева. . . Шї дакѣ ے ворва
де костѣм, каре попор европеан нѣ шїаѣ
скїмват костѣмеле де 1700 анї днкоаче, каре
нѣ леаѣ modїфикат шї корчїт? Маї тълт саѣ
маї пѣдїн тоате.

Ped. foieї.

кѣчїзла фрїѣианѣ, каре есте а цѣдѣианѣлї.
— Дн тоате пѣрѣїле vedem лїтографїате
костѣмеле доровандїлор шї але воерїлор
де анїи трекѣдї, кѣнд нїчї челе дїнтѣїв, нїчї
челе дѣал доїлеа нѣ сѣнт наѣюнале; челе
дїнтѣїв аѣ чева маї тълт вѣлгар шї челе
дѣал доїлеа сѣнт кѣ тотѣл фанарїоате: —
аместек вїзар ал секолїлор дїн зрѣмѣ. Ко-
стѣмеле кавалерїлор пострї с'аѣ пердѣт де-
кѣнд кѣ капїтѣларѣа цѣреї; Мїрчеа есте
чел дїн зрѣмѣ Domn че а пѣртат зп костѣм
кавалереск, шї костѣмеле ошашїлор по-
стрї, с'аѣ пердѣт кѣ днчепѣтѣл domnїлор
фанарїоате дн цѣарѣ; — че пѣа маї рѣ-
мас наѣюнал дн костѣме, с'а пѣстрат пѣ-
маї дн портѣл мѣнчїторѣлї де пѣмѣнт.*)

Am плекат пе ла зече чеасѣрї дїн
Кѣмпѣлѣнг ла Тѣрговїѣе пе Мѣдѣѣ, Мѣм-
челе саѣ Мѣнтїчеле, шї пѣтем зїче кѣ а-
честеа сѣнт партеа чеа маї днподобїтѣ
де патѣрѣ, маї попѣлатѣ шї маї лѣкратѣ
дїн кѣте ам възѣт пѣлѣ ачї дн ачѣастѣ
кѣлѣторїе. — Кѣт зрчї пе Мѣдѣѣ пресе-
рат де крѣчї де пеатрѣ де кѣте дѣб шї
трѣї сѣте де анї — се vede Кѣмпѣлѣнгѣл
дїн маї тълте пѣнѣтѣрї ка днтр'о папо-
ратѣ, шї сателе семѣпате пе вїлѣ Дѣм-
бовїѣї ле веzi дн свор де пасѣре; —
лївезїле де помї родїторї сѣнт пѣдѣрї дн-
трѣї, шї Дѣмбовїѣа verde, ка зп мерѣт-
тор наїнте, те кондѣче прїн домѣнѣрїле еї.
— Пе ла шепте чеасѣрї ам фост преа
vine прїїмїдї дн Тѣрговїѣе, — а трѣїа

*) Шї атѣта днкѣ нѣ дн Цара ротѣнеаскѣ
нїчї дн Moldavia, чї кѣ preponderанѣ нѣ-
маї дн Transilvania; ачест адеѣтѣр дн рекѣ-
поскѣрѣ шї Moldovenїї дн алманаѣл Длѣї
M. Корѣлнїчѣанѣ дїн 1845. Ped. foieї.

rezidincъ a Domniѡor ши чеа маї вине пѣсъ географичеце ка съ фіе rezidincъ. Търговичеа а фост одатъ эн ораш mare ши понѣлат, жѣдекънд дѣпъ мѣлѣмеа рѣнелор де вѣсерічі ши касе ши дѣпъ околѣл шапѣлѣ кѣ каре а фост фортифікатъ; — дѣпъ атѣта пѣмаї пѣтем жѣдека деспре фінѣда орашелор поастре каре ши маї потѣнеа дѣкъ съфлетѣл ка съ не спѣіе пѣтеле ши есістінѣда лор; челе дѣрѣпѣнате кѣ тотѣл сѣнт моарте пентрѣ етернітате ши еле ши пѣміреа лор; кронікаріи пострі пѣаѣ лѣсат пѣмаї пѣтеле прінѣлор, ши поеѣіі віѣѣіе сѣінѣлор. — Търговичеа а фост сінѣрѣл ораш фортифікат ши околѣт кѣ апъ ла тревінѣцъ; — де чіне с'а фортифікат ши кѣнд, пѣ се ѣіе. Се vede дѣсѣ кѣ дѣ ачеї треї секолї дѣ каре дѣ флореа Търговичеа мѣщешѣрїле ши артеле аѣ фост дѣ кѣлмеа лор, — пе кѣт кѣлмеа лор пѣтеа съ фіе де 'налѣ дѣ ѣвара поастрѣ дѣ тімпіі де міжлок ши модерні. — Zidѣria, скѣлѣра ши арта мілітарѣ аѣ фост маї 'наїнте декѣт тоате. — Архітектѣра а ѣіптіт маї мѣлт ла солід декѣт ла гѣст ши а авѣт де портѣ скоала візантіпѣ. Zѣгрѣвіа а фост кѣ тотѣл дѣнапоіатѣ дѣ тоѣі тімпіі; фѣзѣрѣria ши лемпѣria аѣ фост мѣлт маї 'наїнтате ши ажѣнсесерѣ сѣ ши дѣсѣшѣаскѣ оарекѣт эн стїл партікѣлар; — дар съ лѣсѣт тоате ши съ зїчет чева деспре zidѣrie пѣмаї ши деспре кіпѣл де а zidї каре ажѣнсесе ши маї департе, ши каре аѣ декѣзѣт кѣ тотѣл дѣ зімеле поастре. Дѣ адеѣр кѣ есте вреднік де стѣдїѣ кѣт се арѣеа кѣрѣміда де пѣ се маѣнѣ патрѣ ши чїпчі секолї еспѣсѣ інтемперїлор, кѣт се фѣчеа чїментѣл де пѣ се поате десфаче

нічі дѣтр'ѣн кіп де пе кѣрѣмідѣ ши кѣт пѣтеа zidarїї де атѣпчі съ факѣ пѣмаї дїн кѣрѣмідѣ ши чїмент тот фелѣл де орнаменте ши десемпѣрі пе эн едіфічіѣ дѣтрѣг. Маї тоате вѣсерічіле векі сѣнт пѣмаї де рошѣ дѣ кіпѣл енглезеск, — рошѣл ш алѣл дѣ чеа маї десѣѣршітѣ акоратеѣцъ; фіе-каре а се аїѣѣ эн десемп дїн сінѣгѣра кѣрѣмідѣ, комбінаѣ дѣ ліпїі перпендікolare орїзонтале, овліче, каре ор съ фортезе осевїте зпгїѣрі, осевїте овалѣрі, осевїте пѣтратѣрі каре копкаѣе каре комѣксе тоате дѣ армонїе. — Фіе-че вѣсерікѣ а сѣ ши аїѣѣ сокѣл еї, фѣрестріле еї ши скафеле еї дѣ осевїте корнішѣрі, ши алѣе орнаменте дїн zidїре кіар ши пѣмаї де кѣрѣмідѣ ши чїмент. Сѣнт зпеле ла каре — дѣпъ че с'аѣ zidїт — с'а маї дат о вѣпсеа рошіе мѣкіелор кѣрѣмізії ши о вѣпсеа алѣѣ стрателор де чїмент ши аста фѣрѣ съ факѣ а дѣгѣла кѣтѣші де пѣѣїн рошѣл пе алѣ саѣ алѣл пе рошѣ. — Ачеаста ам пѣтѣт'о дескоперї пѣмаї пе скафеле зпѣї вѣсерічії де ачі дїн Търговиче; — стрешенїле челе тарї лѣаѣ фѣрїт де плої. Zidѣria ромѣлѣ а маї авѣт дѣкѣ ши нїѣе вѣшікѣѣе ши плѣчі де пѣмѣлт стѣлѣѣїте дѣ дїферїте колоре кѣ каре дѣподовїа пѣреѣїї пе дїн аѣарѣ, ши пе дїн пѣзѣтрѣ ле дѣтрѣвїнѣда ка сѣ ши поатѣ лѣа еко эн ресѣнет дѣтр'ѣнселе.

Мїтрополїа дїн Търговиче есте маї mare декѣт чеа дїн Бѣзѣрѣщї: — аре дѣѣзечї ши чїпчі стѣнжіні лѣпѣїме дѣлѣзѣтрѣ ши нѣѣ лѣѣїме; есте zidїтѣ де Neagoe Vodѣ Басараѣ, ши неажѣнѣнд ачеста с'о іспрѣѣаскѣ де тот, а сѣѣѣршіт'о Петрѣ Воевод; есте деспѣїатѣ де тот фелѣл де одоаре, плоѣ дѣ еа ши есте апроапе де

а пъ се маї пътеа фаче офіціал дитр'ънса, де ши аре зп венит днсемпат. — Дн мітрополіе пъ е нїмїк де възът афаръ де зп морштът ал „Балашїи Кантаквзїно, зїка фїїка а лѣї Іміе Кантаквзїно вел вїстїер дїн Молдова, соція лѣї Шефан Брѣнковеантл, ал доїлеа фїѣ ал лѣї Константїн Басарав Боевод, скълтат де мїнѣне дн алт релїеф пе о фрзтоасъ маршвръ арїдікатъ де треї палме пе пѣреці іаръші де маршвръ скълтаці азѣр. Пентрѣ чеї че се интересеазъ де іерархїа кълтѣлѣї поате фї интересант шї алтарѣл дн каре есте зп троп шї о ванкъ фѣкѣт де зїд зїде се дїнеа сїнод пентрѣ фачереа мїрѣлѣї, — дѣпъ кѣм се зїче; — гѣндеск днсъ кѣ ачаеста п'а фост нїмїк алт декѣт зп сїмплѣ сказн епїскопал. — Нѣмеле Корѣеа есте фоарте кѣпоскѣт прїа кронїкарї шї валаде, — гѣсїм ачї пе морштѣнтѣл сѣѣ ачесте версѣрї:

„Дн чест момѣнт дитѣнекат Барѣл Корѣеантл
заче,

Вѣтафѣл апрозімор ера шї тѣлтъ жеале фаче,
Дн вѣрста тїперецелор датѣша сѣвѣршїтѣл
Лѣсѣнд фемеа тїнѣрѣ шї тоате тїкѣтѣл.“

Ачї есте днгронат шї патріархѣл Ца-
рїградѣлѣї Dionisie морт.

Септемвріе леат.

DIN ARHIVA ALBINEI.

(Фртаре.)

Стежерѣ. Парѣл арїеї де кареле се леагъ
каї кѣнд трїерѣ, stecco, steccone; ste-
golo.

Скорѣвѣрѣ. Трѣнкїѣл арворѣлѣї гѣнѣос, scol-
pare, scorbio.

Сестеѣе сеаѣ сѣстеѣе. Се опреѣе; се
зїче кѣнд d. e. ана Дѣнѣреї о вате
вѣнтѣл де маре, шї сѣнд днгїаѣѣ
(susto).

Сѣѣроціт сеаѣ сѣароціт. Арс; прекѣм ера
кѣрѣвріле че се адѣчеа сѣарѣ, exfer-
ro super aram.

Сарѣед. Фѣрѣ гѣст, сѣлчїѣ, несѣрат; істо-
вїт; сарѣед ла фадѣ, (saliva subliv-
idus.)

Сѣпѣреѣе. Се тѣпїлѣ ка епѣреле мер-
гѣнд.

Сѣггѣша, сѣгрѣта, сѣфока, gossum, guscio.

Сепедї. С'аѣ сепедїт (вїтіонат, слѣвїт)
вїделѣл пелѣсѣндѣл сѣ сѣгъ де ажѣос,
(se rejus).

Стѣпгѣчї. А скїопѣта, чїмпотї калѣл,
stanco.

Сектаре сеаѣ салтаре.

Стампѣ, хорѣ (сїгус), адѣнаре де жок кѣ
мѣзїкѣ ла врезп лок.

Стрѣштѣтѣрѣ (extrematura) фїрїле де лѣлѣ
сеаѣ де алтѣ чеѣа дела капѣтѣл зпелї
цесетѣрї, зрїок.

Стѣрѣ. Плоаеа че днгеаѣѣ пе копачї,
полїчіе.

Стокотї. А сѣола мѣкѣл сеаѣ а щерѣе.

Спанѣ де шїндїлѣ, sрана, sраниаге. О а
патра сеаѣ а опта парте де трѣнкїѣл.

Стамота, стамн statumen. А днтїнде вла-
на пе скѣндѣрѣ.

Сеѣерї. С'аѣ сеѣерїт кѣреоа, с'аѣ зѣхѣт,
(se gero).

(Ва врта.)